

Kungsbacka

Tillämpningsregler för riksfärdtjänst

Dokumentegenskaper:	Titel: Tillämpningsregler för riksfärdtjänst
Beslutad av:	Kommunfullmäktige 10 december 2019 § 182
Gäller från:	2019-12-10
Ansvarig förvaltning:	Kommunstyrelsens förvaltning
Kontakt:	Kungsbacka direkt 0300-83 40 00 info@kungsbacka.se Kungsbacka kommun, 434 81 Kungsbacka www.kungsbacka.se

Innehåll

Grunder för riksfärdtjänst	3
Kompletterande regler till riksfärdtjänstlagen	3
Prövning av tillstånd till riksfärdtjänst (4§)	3
Ansökan om riksfärdtjänst	4
Handläggning av riksfärdtjänst	4
Handläggning med förtur	4
Beslut	4
Bifall	4
Avslag	5
Överklagande	5
Grundläggande kriterier för riksfärdtjänst (5§)	5
Särskilt om riksfärdtjänst för barn och unga	5
Tillståndets omfattning	5
Längd för tillstånd	6
Ledsagare (6§)	6
Färdsätt (7§)	6
Bokning av riksfärdtjänst	7
Anpassning av restid	7
Samåkning vid resa som beviljats med taxi eller specialfordon	7
Bagage och hjälpmedel	7
Medresenär	8
Assistanshund och sällskapsdjur	8
Legitimation vid resa	8
Avbokning/ombokning av resa	8
Avgifter (8§)	9
Betaling av egenavgifter	9
Återkallelse av tillstånd (9§)	9
Sekretess (11§)	9
Sekretess för personer inom enskild verksamhet (12§)	10
Bilagor	10

Grunder för riksfärdtjänst

Riksfärdtjänst är till för personer som till följd av en stor och varaktig funktionsnedsättning måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

En sökande är således inte berättigad till riksfärdtjänst enbart på grund av en omfattande och varaktig funktionsnedsättning. Kostnaden för resan måste också vara högre än normalkostnaden för det allmänna färdmedel som trafikerar sträckan.

Kraven för att få tillstånd för riksfärdtjänst är således högre än för färdtjänst.

Riksfärdtjänst avser resor inom Sverige, från en kommun till en annan kommun, där ändamålet med resan är rekreation, fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet av privat karaktär som inte har anknytning till arbete, utbildning eller medicinsk vård eller behandling.

Tillstånd till riksfärdtjänst beviljas i princip bara om en person med funktionsnedsättning inte bedöms klara att resa med allmänna kommunikationer på egen hand med den hjälp i form av ledsagarservice och annan service som erbjuds kostnadsfritt på stationer och flygplatser samt i vissa fall även under resorna.

Kompletterande regler till riksfärdtjänstlagen

Som komplement till riksfärdtjänstlagen kan tillståndsgivaren utfärda generella regler (riktlinjer, tillämpningsföreskrifter, regelverk eller liknande) för riksfärdtjänsten. Dessa kan endast komplettera lagen och får inte innehålla bestämmelser som inskränker en persons rättigheter i förhållande till lagen. Tillståndsgivaren kan däremot ha bestämmelser i frågor som inte regleras av riksfärdtjänstlagen.

Exempel på sådana bestämmelser är:

- huruvida tillståndsgivaren arrangerar resan eller endast betalar ut ersättning för reskostnader utöver egenavgiften (sid 6)
- huruvida en beviljad resa kan förskjutas tidsmässigt för att möjliggöra bokning av tågbiljetter etcetera till lägsta pris (sid 6)
- samåkning vid resa som beviljats med taxi eller specialfordon (sid 6)
- om medresenär tillåts och vilka avgifter dessa i så fall ska betala (sid 7)
- om husdjur får tas med (sid 7)
- tillämpning av fullmäktiges avgiftsbeslut vid eventuell avbokning av resa, eller om avbokning av resa inte sker (sid 7)

De kompletterande reglerna bör vara klara och entydiga för att möjliggöra en rättvis och likvärdig behandling av de sökande. Beslut om de kompletterande reglerna fattas av ansvarig nämnd eller av kommunfullmäktige. Reglerna kan vid ett överklagande endast bli föremål för laglighetsprövning enligt kommunallagen. De kan inte överklagas enligt förvaltningslagens bestämmelser.

Prövning av tillstånd till riksfärdtjänst (4§)

Ansökan om tillstånd prövas av kommunen där den sökanden är folkbokförd. I Kungsbacka kommun har färdtjänstutredarna på Teknik delegation för att pröva, bevilja och avslå ansökan om riksfärdtjänst.

Ansökan om riksfärdtjänst

Riksfärdtjänst får anlitas av den som efter ansökan har fått tillstånd till det.

En ansökan om riksfärdtjänst ska ske skriftligt och lämnas in till Teknik, Parkering och Tillstånd. Funktionsnedsättningens omfattning och varaktighet ska på begäran kunna styrkas med utlåtande från läkare eller annan specialist.

Handläggningstiden för att utreda tillstånd till riksfärdtjänst ligger normalt på 5-10 arbetsdagar. Efter beviljad resa bokar kommunens handläggare resan hos kommunens upphandlade resebolag, Riksfärdtjänsten i Sverige AB. Riksfärdtjänsten behöver få bokningen minst 10 dagar innan avresedatum.

Ansökan görs inför varje resa. Vid regelbundna resor till samma resmål kan tillstånd ges för ett visst antal resor med specificering av resmål och färdväg. Färdtjänstutredarna kan hjälpa till att fylla i en ansökan om behov av detta finns. Detta kan vara särskilt lämpligt om resorna går till en närliggande kommun, men ändå utanför det kommunala färdtjänstområdet, exempelvis till Partille, Falkenberg eller Tjörn. Tillståndsinnehavaren kan då själv boka sina resor via kommunens upphandlade resebolag, som då behöver få bokningen 5 dagar innan avresedatum. Vid högtider som jul, nyår, påsk och midsommar är det många som reser och handläggningstiden är därför längre, både hos oss och hos resebolagen. Vi rekommenderar då att man är ute i extra god tid, gärna fem till sex veckor innan avresa.

Handläggning av riksfärdtjänst

Handläggning av ett ärende sker enligt bestämmelserna i förvaltningslag (1986:223) och lag (1997:735) om riksfärdtjänst. Om sökanden inte behärskar svenska språket eller är allvarligt hörsel- eller talskadad anlitas tolk.

Handläggning med förtur

Ansökan som avser riksfärdtjänstresa till begravning eller för besök hos närstående med svår sjukdom, eller annan omständighet som bedöms likvärdig kan handläggas med förtur.

Ansökan som kommer in för sent ger inte skäl till förtur.

Beslut

När ett beslut är fattat meddelas detta skriftligen till den sökande. Beslutet ska vara tydligt och entydigt.

Bifall

Beslutet om bifall ska innehålla tillståndets omfattning och färdväg samt information om hur resan ska genomföras.

Avslag

Beslut om avslag skickas i rekommenderat brev med mottagningsbevis. Beslutet ska innehålla motivering till varför ansökan har avslagits. Motiveringen ska utformas på ett sådant sätt att det klart framgår vad som har varit avgörande för beslutet och vilka föreskrifter som tillämpats. Tillsammans med beslutet skickas information om hur och till vilken instans beslutet kan överklagas.

Överklagande

Beslut om avslag eller delavslag på ansökan om riksfärdtjänstresa kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Grundläggande kriterier för riksfärdtjänst (5§)

Grundläggande kriterier för att beviljas riksfärdtjänst är att:

- sökanden är folkbokförd i Kungsbacka
- sökanden måste resa på ett särskilt kostsamt sätt på grund av en stor och varaktig funktionsnedsättning
- sökandens funktionsnedsättning medför att hen inte kan resa självständigt med allmänna kommunikationer med den hjälp som transportföretag (på tågstationer, flygplatser, hållplatser) kan ge
- ändamålet med resan är rekreation, fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet
- resan görs inom Sverige från en kommun till en annan
- resan inte bekostas av det allmänna
- resan inte är en tjänsteresa, arbetsresa eller studieresa
- resan inte är till och från sjukvård
- resan inte redan är genomförd, det vill säga ansökan kan inte beviljas i efterhand.

Som normalkostnad räknas priset för det allmänna färdmedel som trafikerar sträckan, ex tågbiljett i andra klass.

Särskilt om riksfärdtjänst för barn och unga

Barns rätt till riksfärdtjänst bedöms på samma sätt som för vuxna, det vill säga att resan inte kan genomföras till normala kostnader på grund av att barnet har en stor och varaktig funktionsnedsättning. Det är uteslutande funktionshindrets omfattning och konsekvenserna av detta som avgör om barnet har rätt till riksfärdtjänst. Barnets ålder saknar betydelse.

Tillståndets omfattning

Ett tillstånd för riksfärdtjänst kan beviljas för:

- tåg i 2:a klass, buss, båt eller flyg i linjetrafik med ledsagare
- tåg i 1:a klass* med eller utan ledsagare
- taxi med eller utan ledsagare
- specialfordon med eller utan ledsagare

*Tåg i 1:a klass har normalt mer utrymme än i 2:a klass. Vissa personer med funktionsnedsättningar kan därför genomföra en resa med tåg i 1:a klass men inte 2:a klass. Eftersom resan med 1:a klass tåg normalt är dyrare innebär detta att resan i sådana fall inte kan göras utan merkostnader för den enskilde, även om resan görs utan ledsagare. Rätt till riksfärdtjänstresa finns därmed. I de fall resa kan ske utan ledsagare med 1:a klass är detta färd sätt oftast det ekonomiskt mest fördelaktiga för tillståndsgivaren.

Längd för tillstånd

Tillstånd för riksfärdtjänst kan gälla för enstaka resa eller återkommande resor under högst ett år.

Tillstånd för riksfärdtjänst beviljas normalt endast för en viss resa. Ansökan får därmed göras för varje resa. Ska sökanden göra flera resor till samma resmål och med samma ändamål under en period, finns dock inget hinder mot att tillstånd ges för ett antal sådana resor eller för en viss tidsperiod. För ett beslut om flera resor eller för viss tid, bör det vara sannolikt att den sökandes funktionsnedsättning inte förändras, eller att de allmänna kommunikationerna inte blir tillgängliga under den tid tillståndet gäller.

Ledsagare (6§)

För att ha rätt till ledsagare ska sökanden inte klara att genomföra resan med den service som ges av trafikföretagen och stationsförvaltarna vid till exempel flygplatser och tågstationer.

Enligt riksfärdtjänstlagen är ledsagare en person som måste medfölja tillståndshavaren för att denna ska kunna genomföra en riksfärdtjänstresa. *Behovet av ledsagare ska vara knutet till själva resan och inte till vistelsen på resmålet.* Den som är ledsagare ska kunna bistå med den hjälp som tillståndshavaren behöver under resan. *Tillståndshavaren får själv ordna en ledsagare.*

Möjlighet finns för tillståndshavaren att ansöka om ledsagare eller ledsagning som bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL). I de fall tillståndshavaren tillhör personkretsen enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan hen söka insats i form av ledsagarservice enligt LSS.

Det är inte möjligt att bli beviljad resa med färdtjänstfordon för att sökanden inte har någon ledsagare.

Ersättning beviljas för ledsagarens biljettkostnad. Ersättning kan även ges för fram- eller återresa med billigaste färdmedel, som ledsagare genomför utan tillståndshavaren.

Färd sätt (7§)

Tillståndet för riksfärdtjänst får förenas med föreskrifter om färd sätt. Det är omfattningen av den sökandes funktionsnedsättning som avgör valet av färdmedel.

Utgångspunkten vid prövning av ansökan ska alltid vara resa med allmänna kommunikations-medel tillsammans med ledsagare. *Kraven för riksfärdtjänstresa med bil är mycket högt ställda. Endast om en resa inte kan genomföras med allmänna kommunikationer ska tillstånd till annat färdmedel, såsom taxi eller specialfordon, beviljas.*

Tillståndet beviljas för det färd sätt som - med hänsyn till sökandens funktionsnedsättning och övriga omständigheter - medför lägst kostnad för kommunen. När färdtjänstutredaren prövar rätten till riksfärdtjänst ska hänsyn tas till om de allmänna kommunikationer som trafikerar sträckan är anpassade för personer med funktionsnedsättning.

Avsaknad av allmän kollektivtrafik på aktuell sträcka, avgångstider som inte passar eller brist på ledsagare är inte skäl till att bli beviljad resa med bil.

Bokning av riksfärdtjänst

När färdtjänstutredaren beviljar tillstånd till enstaka riksfärdtjänstresa beställer färdtjänstutredaren på samma gång resan hos Riksfärdtjänsten Sverige AB.

Färdtjänstresenärer som har beviljats tillstånd till flera resor till samma resmål och samma ändamål under en period beställer själv sina resor direkt hos Riksfärdtjänsten Sverige AB eller annan avtalspartner.

Anpassning av restid

För att kunna ta del av rabatter och billigare prisalternativ i kollektivtrafiken och för att få maximal samordning i den särskilda kollektivtrafiken kan anpassning av restiden ske. Utgångspunkten är att resor kan ändras inom halvdag.

Funktionsnedsättningens omfattning och i vissa fall ändamålet med resan kan påverka tidsanpassningen.

Samåkning vid resa som beviljats med taxi eller specialfordon

Resor med taxi eller specialfordon ska i största möjliga utsträckning samordnas. Samordning får bara ske på sätt som är rimligt med hänsyn till resenärens funktionsnedsättning.

Bagage och hjälpmedel

Vid resa med allmän kollektivtrafik får bagage medföras enligt trafikföretagens bestämmelser.

Vid resa med bil eller specialfordon gäller två kollin/väskor per person och hjälpmedel som är nödvändigt för att resan ska kunna genomföras, exempelvis rullstol i de fall tillståndshavaren inte kan göra överflyttningar och därför måste färdas sittande i rullstol under resan. Behov av hjälpmedel enbart på resmålet ger inte rätt till specialfordon.

Tillståndshavaren bör alltid beakta möjligheten att låna/hyra standardhjälpmedel på besöksorten.

Medresenär

Skyldighet att tillåta medresenär saknas i riksfärdtjänstlagen. Medresenär avser person som, utan att vara ledsagare, reser i sällskap med tillståndshavaren. Det är ofta frågan om en anhörig eller minderårigt barn, men kan också vara en vän eller bekant.

Vid resa med allmänna kommunikationer betalar medresenären faktisk biljettkostnad. Vid resa med färdtjänstbil och specialfordon betalar medresenären samma egenavgift som tillståndshavaren.

Assistanshund och sällskapsdjur

Assistanshund och sällskapsdjur får följa med under resan enligt trafikföretagens anvisningar och regelverk. Om assistanshund eller sällskapsdjur ska medfölja ska detta meddelas vid ansökan när det gäller enstaka resor och vid beställningen av resa när det gäller flera resor till samma resmål och samma ändamål under en viss tidsperiod.

Legitimation vid resa

För att säkerställa att det är rätt person som reser ska hen kunna uppvisa giltig fotolegitimation. Detta gäller för tillståndshavare som är över 18 år.

Avbokning/ombokning av resa

Avbokning/ombokning och eventuella ändringar av riksfärdtjänstresa görs av färdtjänstresenären hos Riksfärdtjänsten Sverige AB. Meddelande om ändring eller avbokning ska också lämnas till kommunens färdtjänsthandläggare.

Avbokning/ombokning av tåg, flyg, buss och båt ska göras senast fyra dagar före resa.

Avbokning/ombokning av färdtjänstbil och specialfordon ska göras senast dag före resa.

Akuta ärenden och avbokningar görs under helgdagar 08.00-17.00 görs hos Riksfärdtjänsten AB. Akuta avbokningar övrig tid sker direkt hos respektive taxibolag, flyg eller tågoperatör.

Vid avbokning/ombokning av tåg, båt och flygbiljetter återbetalas egenavgiften till resenären av Riksfärdtjänsten i Sverige AB. Egenavgiften, bokningsavgift (125 kr/resa) och biljettkostnad debiteras kommunen.

Vid avbokning/ombokning av taxi och specialfordon innan fordonet påbörjat framkörning debiteras normalt ingen kostnad. Vid sen avbokning och framkörning påbörjats kontaktar Riksfärdtjänsten i Sverige AB kommunen om kostnad uppstått och varför.

Avgifter (8§)

Vid resa med riksfärdtjänst ska tillståndshavaren betala en avgift (egenavgift). Egenavgifterna är schabloniserade och regleras genom förordning (1993:1148) om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst, se bilaga. Egenavgifter ska betalas i enlighet med förordningen oavsett vad resan kostar för huvudmannen (kommunen), även i de fall kostnaderna kan komma att understiga egenavgiften.

Betalning av egenavgifter

Vid resa med allmänna kommunikationer, såsom tåg, båt eller flyg, betalar tillståndshavaren egenavgiften mot faktura som skickas hem till tillståndshavaren i samband med att biljetterna bokas upp.

Vid resa med taxi och specialfordon betalar tillståndshavaren egenavgiften direkt till föraren.

Återkallelse av tillstånd (9§)

Tillstånd för riksfärdtjänst får återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns eller om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter som gäller för riksfärdtjänsten.

Enligt den nya kommunallagen (fr o m 2018-01-01) är det ansvarig nämnd som fattar beslut om återkallelse av tillstånd när tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter som gäller för riksfärdtjänsten.

Upprepad betalningsvägran är inte grund för återkallelse eller för att vägra nytt tillstånd. Sedvanliga kravrutiner får i stället användas.

Sekretess (11§)

Bestämmelserna i riksfärdtjänstlagen gör det möjligt att i mycket begränsad omfattning lämna nödvändiga uppgifter till den som utför transporten eller till en beställningscentral, om uppgifterna behövs för att samordna resor. Exempel på uppgifter som kan lämnas ut är mellan vilka platser transporten ska ske, om specialfordon eller annan utrustning krävs, om samordning med andra resenärer är möjlig och om ledsagare eller ledarhund ska följa med.

Bestämmelserna om sekretess i övrigt gällande riksfärdtjänst hos tillståndsgivaren finns i 29 kapitlet 6 och 7 § offentlighets- och sekretesslagen. Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående lider men. Det råder alltså presumtion för sekretess, den starkare formen av sekretess.

Sekretess för personer inom enskild verksamhet (12§)

Personer som är eller har varit verksamma inom enskild verksamhet som bedrivs yrkesmässigt och som omfattas av denna lag får inte obehörigen röja vad de i verksamheten fått veta om någons personliga förhållanden. Denna paragraf har införts i lagen om riksfärdtjänst då offentlighet- och sekretesslagen inte gäller för personer som är verksamma inom enskild verksamhet. Paragrafen innebär att personer i enskild verksamhet omfattas av i princip samma sekretessbestämmelser som de personer för vilka offentlighets- och sekretesslagen gäller.

Bilagor

Förordning (1993:1148) om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst	Bilaga 1
Lag (1997:735) om riksfärdtjänst	Bilaga 2
Riksfärdtjänsten i Sverige AB, allmänna villkor	Bilaga 3